

Život s obětí únosu

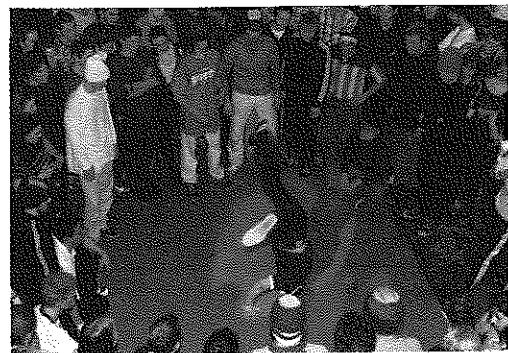
Vladimír 518

Hip hop vybrousil disciplínu nenávisti sama sebe do dokonalosti. Každý druhý text obsahuje přísahy o lásce a věrnosti k rapu, o české scéně ale samotní hip hop artists mluví převážně s opovržením.

Pojďme si na začátek říci, že tahle kapitola je hlavně o rapu, o rapový hudbě, o fragmentu hiphopové kultury. Termín hip hop prošel od devadesátých let neskutečnou evolucí, pomyslný obsah slova se plnil vším možným, a jak otesánek rostl, měnil tvar, z malého underground polena se stalo obtlouklý monstrum. Cejtím jak u sebe, tak i u mnoha svých vrstevníků, že tohle slovo pro nás ztrácí svoje kouzlo a šmrnc. Přivlastňovalo si ho příliš široký pole lidí, dobře se prodává mládeži a v povrchní rovině se dá výborně zneužít pro různorodé cíle. Naprosto drtivá většina lidí zná hip hop jen jako soustavu vnějších znaků, a to ještě většinou v podání imitátorů té reálné, původní předlohy. Hip hop se vymkl kontrole, každému si s ním dělá, co chce, a pro jednotlivé interprety je čím dál tím těžší se s ním identifikovat.

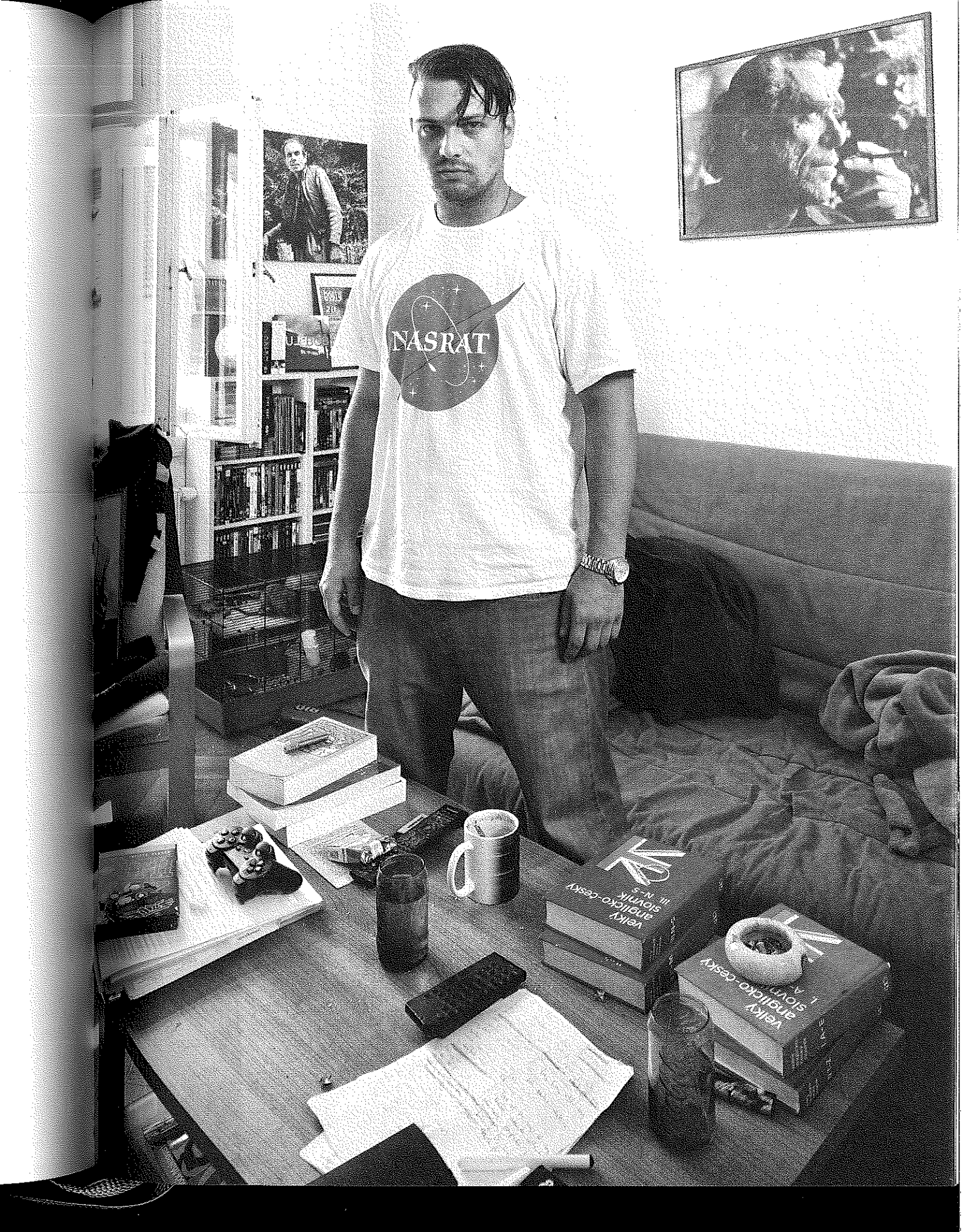
Mnohem radši mám termín **RAP**. To slovo má koule, pro mě osobně definuje svým vlastním zvukem to, proč rap dělám. Slovo **rap** zní jak úder kladivem, kopanec nebo facka. V druhém plánu má v sobě skvělou drzost a sebejistotu. **Rap** je energie, intenzivní vztah k životu se vším, co k němu patří. **Rap** je nekonečný hrabání se v materiálu vlastního jazyka čili neuvěřitelná interakce s lokální kulturou a její historií. Hip hop se stal obětí únosu a následného znásilnění, byly vynalezeny neskutečné termíny jako „hoper“ a „hopík“, kredit celý věci spadl nebezpečně nízko. Co to ale znamená pro nás, členy té původní scény, ve které se počet hlav pohyboval v desítkách? Můj názor je velmi prostý: nepanikařit. Nenechat si zhnusit kulturu, kterou milujeme. Dál dělat vlastní věc, to, co jsme dělali vždy, i přesto, že se podmínky kolem neustále měnily.

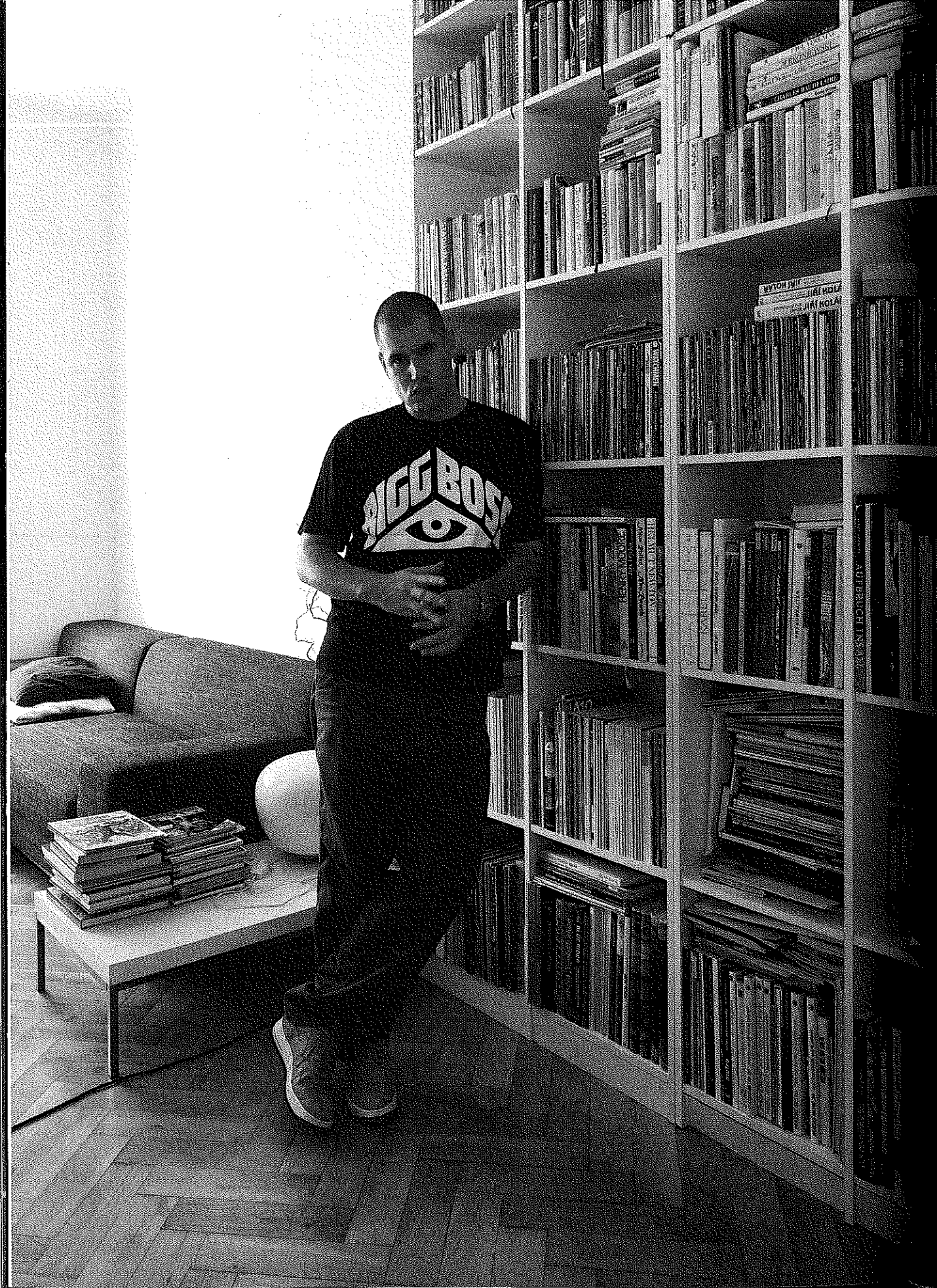

☪

Skutečná hiphopová subkultura sdružující rappery, hudebníky, graffiti writery, b-boys a DJs se v Čechách začala naplno formovat v druhé polovině 90. let. Předcházely tomu první a do-

nes respektované pokusy kapel, jako jsou **J.A.R.**, **Manželé** nebo **Piráti**. Druhá generace skupin, do které patří **Peneři strýčka Homeboye** (v původní sestavě), **WWW**, **Coltcha** nebo např. **6 Polnic**, vnesla do hry něco, co zde zatím nikdy nebylo. Díky spojení těchto hudebníků a velmi silné skupiny graffiti writerů vznikly základy něčeho, co by se dalo nazývat scénou. Vše šlo logicky ruku v ruce s rozmachem klubů a vzrůstající ochotou jejich majitelů pustit si hip hop komunitu k sobě do podniku. Přes její tehdejší naprosto skandální pověst a několik zdemolovaných míst, které musely být po některém z hip hop eventů zavřeny. **Alterna Komo-tovka**, **Subway** ve **Slovanském domě**, **Ladronka**, **Cibulka**, **Roxy**, **Borát**, **007**, to jsou některé z míst, kde se tehdejší scéna mohla vídat. Pravidelně se scházející skupina lidí má logicky potřebu do chaosu náhodnosti vnášet řád, s ním i určitou hierarchii a systém hodnot. Musím přiznat, že jsem stále zastáncem názoru, že tahle první iniciační skupina hip hop artists vnesla do scény zdravý základ, který je dodnes zřejmý. Pravděpodobně nejviditelnější pozůstatek těchto počátečních ideálů je akcent na vlastní nezávislost a schopnost rozhodovat beze zbytku o vlastním produktu i projevu. Vnitřní scéna tak dala vzniknout řadě nezávislých labelů, za všechny jmenujme **Terrorist Posse**, **Mad Drum**, **Rap Sport**, **Topičůf Salón**, **Blind Deaf**, **Bigg Boss** nebo **Hypno 808**.

Současná situace v rámci celé naší subkultury se kupodivu svým českým způsobem pomalu probarvuje do tvaru, který jsem si před více než deseti lety představoval. Vazby mezi jednotlivými elementy hip hop kultury se sice po nadšeném (ale v jistém slova smyslu organizovaném) propojení na konci devadesátých let a začátku století opět výrazně zpřetrhaly, ale fungují jistým způsobem dál, a to

na osobních bázích a vazbách jednotlivých lidí. Pravděpodobně se jedná o zdravější a přirozenější variantu toho, jak vedle sebe můžou ve městě koexistovat DJs s writery či rappeři s b-boys, a to vše pod deštníkem něčeho v dnešní době tak neurčitého, jako je hip hop. Podobná situace nastala i na samotné rapové scéně. Přes stále dokola omílanou mantru o malém trhu a skromných podmínkách vedle sebe existuje několik rapových labelů, tím pádem několik kompletních menších struktur v rámci celku. V téhle situaci je to jistý náznak něčeho většího, něčeho, co by logicky

mělo provázet tzv. boom rapu v Čechách a na Slovensku. Celé kouzlo spočívá v tom, že v podobném rozložení si každý dělá to svoje, stará se na prvním místě sám o sebe a svoji energii používá k živění své vlastní rapové rodiny. Scénu tato situace do jisté míry oprostuje od závidi, zbytečných beefů a frustrace ostatních z domnělé hegemonie pragocentrické scény. Další efekt tohoto nového rozložení sil je širší a zajímavější spektrum hudebních přístupů k žánru. Vedle sebe tak operují buňky ortodoxního soundu 90. let, alternativní experimentátoři, vyznavači south, east nebo west USA soundu, Anglie i Polska. Do hudební dogmaticnosti přibýly vlivy elektroniky, dubstepu nebo metalu. Svým způsobem je momentální nastavení rapové scény zralé pro vznik „dospělých“ desek a projektů, které správně vybalancují do sebe zahleděnou žánrovost s vyzrálým hudebním nadhledem.

Sifon (37 let, zakladatel skupiny WWW, s nímž v roce 2006 vydal na Bigg Boss album *Neurobeat* a o tři roky později *Tanec sekyr*. Je členem audiovizuální skupiny SPAM a držitelem ceny *Revolver Revue* za rok 2009.)

Hugo Toxxx (29 let, rapper. Od konce devadesátých let člen K.O. Kru/Supercrooo. V roce 2008 vydal sólové album *Rok psa* na Bigg Boss. V současnosti provozuje vlastní label *Hypno808*, na kterém v roce 2011 vyšlo CD *Legální drogy/Ilegální kecy*.)

Kdy a jakým způsobem ses dostal k rapu?

Sifon: Já to mám úplně jednoduchý a rychlý. Rok asi 89, je mi tak čtrnáct, já a *Bojler* – zakladatelé *WWW* – vidíme na stanici *MCM* úplně nezávisle na sobě remix *Tom's Dinner* od *Suzanne Vega*, kde tancujou dva černoši na ten starej hiphopovej beat. V tom okamžiku vybíhám na ulici a *Bojler* vybíhá z druhýho baráku a jdeme si říct, že to, co jsme teď viděli, chceme dělat.

Toxxx: Rok 89 a moje sestra přichází s vinylem německý skupiny *Snap* a předává mi ho

s tím, že je půjčený a že na něho mám dávat bacha. Samozřejmě že ten vinyl už navěky zůstává u mě. To mi bylo sedm a já ustřeluju někam do prdele a už mě nic jiného od té chvíle nezajímá.

Jaký jsou pro tebe zlomové momenty vývoje český rapové scény?

Sifon: Já mám takový záblesky vzpomínek, ve kterých běžím sám a najednou se objeví *Orion*. Ten tehdy jel třeba věci typu remixy *Depeche Mode* a do toho polozpíval texty jako „Potkal sem holku měla vlasy až na zem / tddddd byl sem do ní blázen“. Potom bylo hrozně důležitý potkat *Dědka* a *Skuplu*, ale vlastně i *Basse*. Hrál v *Chaozzu* a my jsme je nebrali, jako by patřili k nám, na druhou stranu Dědek a Skupla udělali *6 Polnic*. Další věc byl Richard s *Coltchou*, kteří pálili takový jako kriticko až skoro moralistní poetický texty. Pak byl hroznej zlom s *PSH*, který začali hrát jednu chvíli s basou, kytarou, bicíma, vlastně to byl jazz-rap. To byl taky šok. Potom už to jelo beze mě, a když jsem se začal vracet, najednou se objevili *Supercrooo*. Pak pro mě byl třeba hrozně důležitý *Peto Tázok* na Slovensku. Najednou přišel někdo úplně s jiným typem textu.

Toxxx: Pro mě prostě nejdřív rap existoval z kazet a desek a jako tancování a hledání něčeho a seznamování se s českým undergroundem. Vzpomínám na koncert *WWW*, kde bylo asi padesát lidí a všichni sebou hrozně mlátili a byla to vyloženě hospodsko-androšská věc. A pak moje první beats, *K.O. Kru*, *MPC*, *Supercrooo*, náš nástup na scénu.

Máte pocit, že rapová scéna je postavená právě na tom principu kmenů a smeček?

Toxxx: Svým způsobem má každé rapper za prdelí svoji vlastní smečku. Štěkáš pro své psy, jenže zároveň tví fanoušci jsou fanoušci i jinejch rapperů, takže i když nechceš, tak jsi prostě součástí jedny smečky.

Sifon: Já mám spíš častěji pocit, že jsem v tom úplně sám. Neustále narážím na lidi,

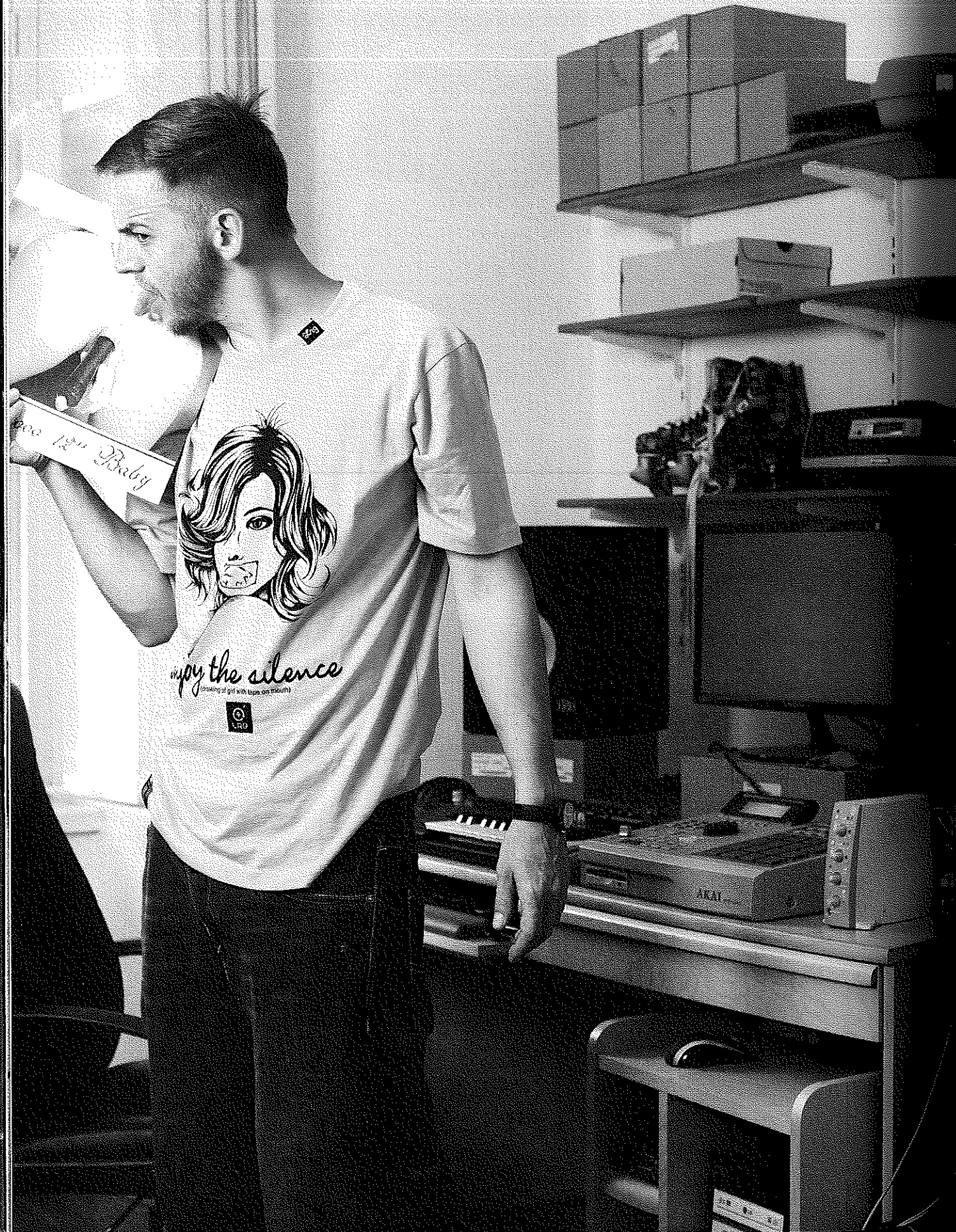
kteří poslouchají klasický rap a mně říkají, že to, co dělám, je sračka. Vlastně mě to posiluje v tom pocitu, že ve výsledku jsem úplně sám, tedy s Lubošem (*Týplem, pozn. autora*), a že se mnou a s námi dvěma to stojí anebo padá, a že si musím naopak zvyknout na to, že možná žádná smečka není a že se vůbec není o co opřít. Ale taky mám vlny pocitů, že sakra – dyť já mám společnou historii s lidma, který tady dělají tohle, a mám z toho i nějaký pocit hrdosti, protože ty lidi se někam dostali a je to jedna jakoby líheň. A v tom je skrytá nějaká síla.

Společností je nám často podsouvaná kliše představa o hiphoperech s vytahanejmá kalhotama a čepicí. Jaký jsou podle vás ale vizuální znaky scény sdružující se kolem rapu?

Sifon: Na začátku tu byla snaha se nějak odlišit a říct: mám uniformu a přísluším k tomuhle a tohle razím. Postupně to přešlo v to, že to jsou vlastně funkční věci a že ty vytahány věci jsou prostě taky proto, aby ses mohl nějakým způsobem hejbat, což mě třeba drželo hrozně dlouho. Teď už mi je to taky jedno, ale stejně je pořád mám rád, protože v nich prostě udělám cokoli, jako když chci kopnout nebo vyskočit nebo udělat nějakou pohybovou šilenost, tak to v úzkých kalhotách nejde. Takže mi vlastně najednou došlo, že všechny ty věci, který jsem vnímal povrchově a chtěl jsem s nima demonstrovat příslušnost k něčemu, jsou všechno funkční věci.

Toxxx: Mně přijde, že to jsou prvky nebo věci, který děláš pro tu kulturu. Ve chvíli, kdy si kupuješ klasický sneakers *Adidas* s gumovou špičkou, tak to děláš kvůli tomu, že to je prostě rapovej kroj, a ne proto, že by se ti to nějak extra líbilo. To samý kšiltovky – já jsem nikdy nenosil kšiltovky, protože bych si myslel, že mi to nějak extra sluší, ale kvůli tomu, že prostě *kybl* patří k rapu. Děláš to spíš pro své okolí než sám pro sebe. Na koncertě chceš lidem dopřát rapovej look.

Přijde mi, že typickej kmenovej atribut je podání ruky. Jakou roli mají *checky*, podání rukou, další naše specifický pozdravy?

Sifon: Já to s nikým jiným nedělám, ale když se potkám s váma, tak tu pěst hrozně rád dám, protože vlastně tím sám sobě říkám, že je to moje příslušnost k tomuhle, co tady děláme a co si myslíme. Třeba se sejdu s váma a ještě s někým jiným a s tím si podám ruku normálně a hned vedle dám tu pěst. Mě baví, že tím říkáš, že je v tom něco víc. Bereme to vážně a je to pro nás nějaký utvrzení, že jsi v tom s náma.

Toxxx: Přijde mi skvělý, že se o tom vůbec nediskutuje, a najednou kamkoli přijdeš, tak se dáva check s pěstičkou. Jen si někdo třeba ještě přidává plesnutí. Je to výsledek té evoluce, že nejdřív bylo podání, pak možná i lousnutí a pak pěstička a teď se z toho stalo tlesknutí a pěstička.

Sifon: Ještě jsem si všiml, že občas fakt někdo dá a já to taky dám a že pak dáš ještě ruku na srdce. Ale to se mi třeba stává s lidma, který úplně neznám, ale jsou to lidi z rapu a pak si můžeme říct: „Jo, tak ty děláš tohle? Tak to rád poznávám.“

Ono to zároveň definuje ortodoxnost a srdcovost té věci. Zvenku to vlastně působí směšně, podobně jako rap samotnej, ale ty to žiješ a pro tebe je to naprostá realita. S tím pozdravem souvisí i hierarchie a respekt, který je ve smečkách alfoi i omegou. Slovo respekt rezonuje tou věcí od začátku...

Toxxx: Já sleduju tři roviny – základní je respekt ke komukoli, jako k člověku. Pak je respekt k někomu, k němuž mám úctu kvůli jeho práci. A pak už můžeme mít maximálně ještě vynucenou respekt ze strachu.

Sifon: Pamatuju si dobu, kdy vymezit se rapem znamená i nerespektovat, protože to prostě v určitý chvíli potřebuješ. Potřebuješ taky to – a to nemám úplně rád – být proti něčemu a nerespektovat, když to někdo dělá blbě. To je věc, kterou máš, když je ti dvacet.

Toxxx: Když jde boxer do ringu, tak nemůže respektovat nebo se poohlížet po kvalitách toho druhýho. Jdeš mu rozbít držku, protože takový jsou pravidla hry.

Ale respektuješ ho jako soupeře. To je to, o čem jsi taky mluvil...

Sifon: Ten respekt musíš ztratit, aby sis ho sám vybudoval.

Toxxx: Stejně tak můžeš respektovat člověka, kterýho nenávidíš na scéně.

Což se děje...

Sifon: Druhá věc je to, co třeba my neděláme, ale hodně to začali dělat *Supercrooo* a to mě bavilo – vyjadřování absolutního nerespektu k určitém postupům, lidem nebo spolkům. Vlastně všichni to vědí, ale nikdo to neumí s nějakým vtípem říct. Baví mě, že rap jako jeden z mála žánrů se vůbec nesere s tím, vyjádřit v textech totální nerespekt.

V podstatě v rámci hudby je to jedinej žánr, kterej tohle dělá. Nevím o tom, že by se jedna kapela vyjadřovala k druhý. Rappeři asi mají jediná schopnost mluvit na rovinu o tom, co si myslí třeba i o jinejch interpretech.

Sifon: Je to tam v základu od té doby, co to vzniklo. Kdy se v hudebním základu originální věci nedělaly a lidi si loopovali starší kapely a jazz do svých beatů, tak někdo prohlašoval, že v sampling je krádež, ale vlastně to vzniklo na úplně jiným principu. Bylo to vyjádření respektu ke svým hudebním předchůdcům. A rap to v sobě pořád má.

Rap z mého pohledu prorůstá jako určitej virus skrz všechny patra současné kultury. Kde se ale na stupnici mezi undergroundem a pop mainstreamem cítíte vy?

Sifon: Na té stupnici lítám. Uděláš třeba věc, o který víš, že je to vlastně už pop a že se tam nic dalšího neřeší než dobrý zvuk a dobrá forma, a ta věc to snese. Jiná věc mě najednou vodstřelí do úplně svobodného experimentu, kdy už stejně vlastně tuším, že to

bude pro určitý lidi neposlouchatelný. Člověk musí dělat věci poctivě, tak, aby se mohl sám respektovat, a zbytek si může nechat otevřený. Baví mě se v té stupnici pohybovat různěma směrama a dělat skoky. Tím, že se sám překvapíš, tak můžeš zase udělat skok někam jinam.

Toxxx: Pokud je to tvoje rozhodnutí a tvůj plán a jestli to najednou na té stupnici vyjede tam nebo onam, to by vůbec nemělo vadit. Jsou to tvoje nápady a tvoje postupy, je to otisk tebe, a kam si to zařadí společnost nebo to zapadne, je prostě jenom výsledek té věci. Je dobrý si to nechat otevřený, jinak mě bůh chraň dělat kompromisy. To smrdí už od začátku.

Kam máš pocit, že směřuje český hip hop? A kam máš pocit, že směřuješ ty? Bude pro vás důležitý zůstat součástí této subkultury?

Sifon: Pro mě je to pořád důležitý, stejně jako pokoušet se ji nějak měnit anebo i zevnitř nabourávat, protože bych hrozně chtěl, aby se to proměnilo a dovzdělalo a i smířilo mezi sebou. Chci, aby vznikaly věci, místo toho, aby to stagnovalo na nějakých zásecích. Chci, abysme věci začali víc propojovat.

Toxxx: Pro mě je prvotní můj vlastní vztah k rapu a ten nemá šanci se nijak moc měnit. Ten je natolik silnej, že mě se ta subkultura nezbaví. Já bych se nejradši rozdvojil a jedno svý já obětoval totálně rapu a další svý já měl pěkně v klidu pro normální lidskej život. Obávám se, že to budu muset nějak zkombinovat, že zvládnou přežít normální život a zároveň zůstanu v té kosmický bublině jménem rap, v který je božsky a ze který nehodlám sestoupit.

A kam se to celý sune?

Sifon: Důležitý je někam směřovat.

Ten horizont se furt posouvá, ale je vlastně relativně blízko. Věc se musí pilovat a nemůžeš si v jednom momentu říct, že teď už mám tuhle formu a takhle budu všechno dělat. Jestli to má být pořád objevná cesta, tak nejlepší je jít za ten horizont a tam zase objevit něco novýho. I když se vzdám od rapu, pořád budu přemýšlet o tom, jak tam usadit ten text. A i když už to nebude v klasickém smyslu rap, pro mě to pořád rap bude. Mám to naočkovaný, mám to jako pihu a nikdy to nezmizí. Je to jako nabídnout svoje tělo něčemu definitivnímu, jako nějaký kerce.

